

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

**Təhsil
millətin
gələcəyidir!**
Heydər Əliyev

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

YAŞASIN

ŞUŞA! QARABAĞ! AZƏRBAYCAN!

Azərbaycan tarixinin qara səhifəsi artıq arxada qaldı və biz yenidən nəfəs almağa başlamışıq

Əziz dostlar, bu gün ölkəmizin həyatında çox əlamətdar bir gündür. Biz böyük Azərbaycan şairi, dövlət xadimi, Qarabağ xanının vəzirli Molla Pənah Vaqifin məqbərəsinin önündə Vaqif Poeziya Günlərinin açılışını qeyd edirik. Bu münasibətlə sizi və bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm.

Müharibədən sonra mən ilk dəfə Şuşaya bu il yanvarın 14-də gəlmişdim. Bu tarix də təsadüfən seçilmədi. Çünki o tarixdən 39 il əvvəl burada Ulu Öndərin iştirakı ilə Vaqifin məqbərəsi açılmışdı və məhz yanvarın 14-də mənim buraya gəlməyimin çox böyük rəmzi mənası var idi. Buraya ilk səfərimdə ilk göstərişlərdən biri də o oldu ki, Vaqifin məqbərəsi bərpa edilsin, çünki vandallar bu məqbərəni dağıtmışdılar, sökmüşdülər. Vaqifin içəridəki bəlyefini, sinə daşını sökmüşdülər. Yəni, onlara xas olan vandalizm törətmişdilər, necə ki, azad edilmiş bütün başqa torpaqlarda biz bunun şahidiyik. Məqbərənin bərpasını Heydər Əliyev Fondu öz üzərinə götürdü və bu gün biz bu məqbərənin önündə Vaqif Poeziya Günlərinə start veririk.

**Prezident
İlham Əliyevin
avqustun 30-da
Şuşada Vaqif Poeziya
Günlərinin açılış
mərəsimindəki
çıxışından**

Əziz dostlar, təxminən 40 il bundan əvvəl, bax, bu yerdə atam durmuşdu, mən isə o tərəfdə durmuşdum. Şaxtılı-qarlı havada Vaqifin məqbərəsinin açılışı idi. Ondan sonra 1982-ci il iyulun 29-da atamla bərabər ikinci dəfə Şuşaya gəlmişdim. O vaxt Vaqif Poeziya Günləri keçirilirdi. Bu gün isə ikinci dəfə Vaqifin məqbərəsinin açılışını biz qeyd edirik. Vaqif Poeziya Günləri keçirilərkən atamın 59 yaşı var idi. Bu gün mənim 59 yaşım var. Bəziləri hesab edə bilər ki, bu, təsadüfdür. Ancaq mən hesab edirəm ki, burada böyük rəmzi məna var, tarix təkrarlanır. Azərbaycan tarixinin qara səhifəsi artıq arxada qaldı və biz yenidən nəfəs almağa başlamışıq.

Noyabrın 8-də Azərbaycan xalqına Şuşa müj-dəsini verərkən demişdim ki, Şuşa artıq azaddır, bu, həqiqətdir. Biz azad Şuşada yığılmışıq. Demişdim ki, biz Şuşaya qayıtmışıq. Bu da həqiqətdir. Festivallar, poeziya günləri, mədəni tədbirlər və bir çox başqa tədbirlər artıq keçirilir və keçiriləcəkdir. Demişdim ki, biz Şuşanı dirçəldəcəyik. Bu da baş verir, biz Şuşanı dirçəldirik.

Yaşasın Şuşa! Yaşasın Qarabağ!
Yaşasın Azərbaycan!

Mehriban ƏLİYEVA

“Müasir dünyada hər bir ölkənin inkişafı, onun dünya birliyinə inteqrasiyası üçün təhsilin rolu əvəzsizdir”

Xeyirxahlıq və xoş niyyət

Həyatda elə şəxsiyyətlər var ki, onların adının çəkilməsi ilə bir anda gördüyü işlər göz önündə canlanır. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva da xalq tərəfindən sevilən belə şəxsiyyətlərdəndir. Həyatının başlıca amalı məhz xeyirxahlıq və xoş niyyət olan birinci xanımın adı çoxşəxli fəaliyyəti, insanlarla ünsiyyəti ilə sanki bir vəhdət təşkil edir.

Mehriban Əliyevanın təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sahələrində reallaşdırdığı genişmiqyaslı layihələr, istər ölkə daxilində, istərsə də onun hüdüdlərindən kənarında həyata keçirdiyi tədbirlər bu nəcib əməllər sahibinin hərtərəfli bilik və bacarıqlara malik olduğunu göstərir. Mehriban xanımın fəaliyyəti uşaqlardan tutmuş yaşlı insanlara kimi – əhalinin bütün təbəqələrini əhatə edir.

“Gündəlik fəaliyyətimizdə insanseverlik, mərhəmət, qarşılıqlı hörmət, mehribanlıq unudulmamalıdır. Əksinə, məhz bu mənəvi dəyərləri uca tutaraq ən yüksək qələbələr əldə etmək, ən böyük zirvələrə qalmaq olar. Mən sizi əmin edirəm ki, gələcək fəaliyyətimizi məhz bu prinsiplər əsasında qurmağa çalışacağıam. Ölkəmizin və xalqımızın maraqlarını hər şeydən üstün tutacağam, Azərbaycana layiqincə xidmət etməyə çalışacağam”.

Bu sözləri Mehriban Əliyeva Birinci vitse-prezident kimi ilk çıxışında səsləndirib. Və bu gün bizlər Mehriban xanımın söylədiyi fikirlərinin real həyata uğurla keçirdiyinin şahidiyik.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafı və xalqımızın rifahı naminə milli məqsədlərə nail olmaqla bağlı üzərinə nəcib missiya, yeni öhdəliklər götürən Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva ötən müddət ərzində bu yüksək və məsul vəzifədə gördüyü işlərlə ölkə başçısı İlham Əliyevin və xalqımızın etimadını layiqincə doğrultmaqdadır.

Rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu böyük uğurlara imza atmaqla, inkişafyönlü layihələri gerçəyə çevirərək, fəaliyyətini qloballaşan dünyanın yeni aktual çağırışlarına adekvat şəkildə qurmağı bacararaq ölkəmizi beynəlxalq miqyasda layiqincə təmsil edir, milli mənaifələri qoruyur. Təkcə Azərbaycanda deyil, ölkəmizin sərhədlərindən kənarında da böyük rəğbət qazanan, hər zaman köməyə, yardıma ehtiyac duyanların yanında olan Heydər Əliyev Fondu Ulu Öndərin ideyalarını rəhbər tutaraq ümumbəşəri mədəniyyətə, sülhə və əmin-amanlığa sanballı töhfələrini verir.

Fondu uğurlu fəaliyyətində təhsilə diqqət və qayğı xüsusi önəm kəsb edir. Bu diqqət isə Azərbaycanda görülən işlərlə məhdudlaşmır.

Fondu prezidentini, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva ona göstərilən bu etimadı da layiqincə doğrultub. Respublikamızın bir sıra dövlətlər ilə humanitar əlaqələrin möhkəmlənməsinə, xarici ölkələrin təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlığın genişlənməsinə, ölkəmizlə yanaşı, onun hüdüdlərindən kənarında da bir sıra məktəblərin tikintisinə və ya yenidən qurulmasına köməklik etmək, dəstək vermək Heydər Əliyev Fondunun ən uğurlu fəaliyyət istiqamətlərindəndir.

Beynəlxalq humanitar missiya

Azərbaycanın birinci xanımını çıxışlarında qeyd edir: “Müasir dünyada hər bir ölkənin inkişafı, onun dünya birliyinə inteqrasiyası üçün təhsilin rolu əvəzsizdir. Məhz buna görə Heydər Əliyev Fondu yarandıqı ilk gündən təhsilə yardımçı öz fəaliyyətinin prioritet istiqaməti elan etmişdir”. Və təsadüfi deyil ki, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən uğurla reallaşdırılan “Təhsilə dəstək” layihəsinin əhatə dairəsi, coğrafiyası gündən-günə genişlənməkdədir. Layihə artıq ölkə miqyasından çıxaraq beynəlxalq humanitar missiyaya çevrilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun xarici ölkədə tikdirdiyi ilk təhsil ocağı

2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın şəxsi təşəbbüsü ilə Pakistanın Müzəffərabad şəhərinin Rara ərazisində qızlar üçün orta məktəb binası inşa olunub. 2005-ci ilin oktyabrın-

Heydər Əliyev Fondunun “Təhsilə dəstək” layihəsindən dünya ölkələri də bəhrələninir

da baş verən güclü zəlzələ nəticəsində yarasız vəziyyətə düşən məktəbin şagirdləri dərslərini çadırlarda və açıq səma altında keçmək məcburiyyətində qaldıqları bir vaxtda Heydər Əliyev Fondu nəcib təşəbbüsü ilə çərxış edib. Dəyəri 750 min ABŞ dolları olan layihə çərçivəsində qısa müddətdə tikilən, müasir tələblərə cavab verən yeni təhsil ocağı fəaliyyətini bərpa edib.

Təhsil müəssisəsində 10 xüsusi sinif otağı, laboratoriyalar, fənn kabinetləri, kitabxana, kompüter otağı, idman meydançası vardır. Məktəbin ümumi sahəsi 2 min kvadratmetrə yaxındır. Çətin dağlıq relyefdə yerləşən təhsil ocağı müasir avadanlıqlarla təmin olunmaqla 500-dən artıq şagirdin yüksək səviyyəli təhsil almasına imkan yaradıb. Heydər Əliyev Fondu məktəbi əyani vəsaitlərlə, o cümlədən Azərbaycan haqqında nəşrlərlə təmin etməklə öz xeyirxahlıq missiyasına sadiq qalıb.

Onu da qeyd etmək ki, təhsil sahəsinin inkişafına xüsusi əhəmiyyət verən Heydər Əliyev Fondunun Pakistanda inşa etdirdiyi məktəb binası Fondun “Təhsilə dəstək” layihəsi çərçivəsində xarici ölkədə tikdirdiyi ilk təhsil ocağıdır.

Azərbaycan-Gürcüstan təhsil əlaqələrinə töhfə

Fond Gürcüstandakı azərbaycanlıların hər sahədə olduğu kimi, təhsil sahəsində də müsbət irəliləyişə nail olmalarına dəstək və yardımını əsirgəməyib.

2008-ci il iyunun 15-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Gürcüstanın Dmanisi rayonunda inşa edilən kompüter-tədris mərkəzinin binası istifadəyə verilib. Ən müasir tələblərə və standartlara cavab verən mərkəzin dərslər otaqları, iki böyük zalı, kitabxanası, müəllimlər və yardımçı otaqları hər cür avadanlıqlara təmin olunub. Mərkəzdə həm azərbaycanlı, həm də gürcü uşaqlar pulsuz olaraq kompüter dərsləri keçmək imkanı əldə ediblər. Fond mərkəzi əyani vəsaitlər – kitablar, dərsliklər, CD və DVD-lərlə də təmin edib.

Gürcüstanın Dmanisi şəhərindəki 2 nömrəli Azərbaycan Beynəlxalq orta məktəbi və Tbilisidəki M.F.Axundzadə adına 73 nömrəli orta məktəb də Heydər Əliyev Fondunun “Təhsilə dəstək” layihəsi çərçivəsində əsaslı təmir edilib.

Yarasız vəziyyətdə olan Qardabanidəki 3 nömrəli orta məktəb binası da Heydər Əliyev Fondunun “Təhsilə dəstək” layihəsi çərçivəsində əsaslı təmir edilmişdir.

Mərkəzi şəhərindəki 7 nömrəli məktəb binası da 2010-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun “Təhsilə dəstək” layihəsi çərçivəsində əsaslı təmir olunub. 2010-cu il martın 11-də məktəbin açılışı olub. Məktəbdə 120 şagird təhsil alır.

Gürcüstanın Bolnisi rayonunun Həsən Xocalı və Cəfəri kəndlərindəki yarasız vəziyyətdə olan məktəblər Fond tərəfindən əsaslı təmir olunaraq şagirdlərin ixtiyarına verilmiş növbəti təhsil müəssisələrindədir.

Ulyanovsk müəllimlərinə və şagirdlərinə misilsiz hədiyyə

Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə və şəxsinin onun nəzarəti altında “Təhsilə dəstək” layihəsi çərçivəsində Rusiya Federasiyasının Ulyanovsk şəhərindəki 78 nömrəli orta ümumtəhsil məktəbinin binasının əsaslı təmirdən sonra istifadəyə verilməsini müəllimlər, şagirdlər və valideynlər dərin minnətdarlıq və sevinc hissi ilə qarşılayıblar. 2013-cü il sentyabrın 1-də müəllim və şagirdlərin üzünə qapılarını açan təhsil ocağı bütünlüklə yenilənib. Məktəbin təkə xarici görünüşü deyil, məzmunu da dəyişmişdir. Şagirdlər yenilənmiş məktəb muzeyində Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti barədə materiallarla tanış olmaq imkanına malikdirlər. Məktəbin kitabxanası yeni tədris vəsaitləri və digər nəşrlərlə zənginləşdirilib. Şagirdlərə Azərbaycan milli təbii sənətinin bəzi növlərini öyrənmək imkanı da yaradılıb.

Həmin vaxt “Nezavisimaya gazeta”nın 2 sentyabr tarixli nömrəsində Heydər Əliyev Fondunun Ulyanovsk şəhərindəki məktəb binasının əsaslı təmiri ilə əlaqədar dərc olunan məqalədə Fondun gördüyü işlər yüksək qiymətləndirilib: “Heydər Əliyev Fondu Ulyanovska, həqiqətən, misilsiz hədiyyə bəxş etmişdir. Yenilənmiş 78 nömrəli məktəb sentyabrın 1-də qapılarını şagirdlərin üzünə açmışdır... Bizim rəşional dövrdə belə möcüzələr, tez-tez olmasa da, baş verir. Ancaq bu möcüzələr yalnız xoş məram və böyüməkdə olan nəslin sanballı və dərin biliklər əldə etməsi, bəşəriyyətin mədəni irsinin bir hissəsinə çevrilməsi arzusunə əsaslanır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın Ulyanovskdakı 78 nömrəli məktəbin təmir olunması ilə bağlı təklifi də bu istək və qayğıdan qaynaqlanmışdır”.

Hamının MEHRİBANI

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın Azərbaycanla yanaşı, adlarını qeyd etdiyimiz ölkələrdə, həmçinin Rumıniyada, Hollandiyada və Misirdə, bir sözlə, dünyanın ehtiyac olan bütün guşələrində təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək sayları məhz böyüməkdə olan nəslin bilik və mədəniyyət səviyyəsini artırmaq estafetinin davamıdır.

Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi layihələrdə məhz Fondun adını daşdığı görkəmli şəxsiyyətə layiq xüsusi dəst-xətt müşahidə olunur. Azərbaycanda həyata keçirilən layihələr ölkəmizin müasirləşməsinə, dünya ölkələrinin sözün yaxşı mənasında diqqətini üzərimizə çəkməyə, təhsilimizin inkişafına, insanlarımızın şəraitinin daha da yaxşılaşdırılmasına xidmət edir. Ölkəməzindən kənarında gerçəkləşdirilən layihələr isə Azərbaycanın təbliğatına, onun probleminin dünya ictimaiyyətinin nəzərinə çatdırılmasına hesablanıb ki, bizcə də artıq son bir ilin hadisələri göstərdi ki, bu məqsəddə uğurla nail olunub. Heydər Əliyev Fondunun birbaşa dəstəyi ilə bir sıra xarici ölkələrdə tikilən və ya yenidən qurulan təhsil ocaqlarında ölkəmizi tanıdan, onun üzlişdiyi işğal, qaçqın və soyqırım faktlarını diqqətə çatdıran muzey mərkəzlərinin qurulması da uğurlu fəaliyyətin mühüm hissəsidir.

Mehriban Əliyeva deyir: “Həyatda hər bir kəsin yərinə və tələyini tarix müəyyən edir. Odur ki, nə böyük, nə də kiçik rollar olmur. Öz həyat kitabını yazmağa ancaq sənən şəxsi, dərk edilmiş məsuliyyətin imkan verir. Bu kitabda hər bir kəs özünü şəxsi həyatının və dünyanın qurub yaradıcısı, yaxud dağıdıcısı kimi təəssüm etdirir. Kimsənsə, elə də olmasın – bax, budur bizim həyatımız. Ona görə də özlərinin rollarını və obrazlarını hərəkət öz üzərinə götürməyəsən. Çünki sən də, dünyada yerin də yeganə və bənzərsizdir”.

Azərbaycanın Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın beynəlxalq səviyyədə həyata keçirdiyi möhtəşəm işləri, reallaşdırdığı global layihələri özəyində humanizm, insanpərvərlik, mərhəmət olan ortaq bir xətt birləşdirir. Təhsillə bağlı reallaşdırılan irimiqyaslı tədbirlər Mehriban Əliyevanın dünya insanının savadlanmasına xidmət etməklə hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq insanlara bir addım yaxın, faydalı olmaq məqsədini özündə ehtiva edir. Və ONU təkə bizlər deyil, digər ölkələrdə reallaşdırdığı layihələrdən bəhrələnməyə insanlar da özünün doğması kimi qəbul edir. Birinci xanım artıq hamının MEHRİBANI olmağı bacarıb.

Samirə KƏRİMOVA

Təhsil nazirinin növbəti videoqəbulu keçiriləcək

Təhsil naziri Emin Əmrullayev 10 sentyabr 2021-ci il saat 16:00-da Biləsuvar, Cəlilabad, Masallı, Yardımlı, Lənkəran, Astara və Lerik rayon sakinlərini videobağlantı vasitəsilə qəbul edəcək. Qəbulda həmin rayonlarda müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünlər də iştirak edə bilərlər.

Qeyd olunan rayonların sakinləri 1-8 sentyabr (saat 18:00-dək) 2021-ci il tarixlərində Təhsil Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinin 146-1 nömrəli telefonuna (yalnız iş günləri) zəng etməklə və ya nazirliyin rəsmi saytı (https://edu.gov.az/contact_us) vasitəsilə elektron müraciət edərək videoqəbula yazıla bilərlər.

Videoqəbulun təşkil edilməsində əsas məqsəd vətəndaşların Təhsil Nazirliyinə müraciət imkanlarını müasir texnologiyalardan istifadə etməklə genişləndirmək, regionlarda yaşayanlara nazirliyin inzibati binasına gəlmədən vəziyyəli şəxslərlə videobağlantı vasitəsilə

birbaşa əlaqə imkanının yaradılmasıdır.

Vətəndaşlar videoqəbulun keçirildiyi otağa qəbula yazılanlar siyahısı və şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlər əsasında buraxılacaqlar. Qəbulun keçirildiyi yerdə müvafiq sanitariya-gigiyena normalarına əməl olunmalıdır. Videoqəbulda bir müraciətlə bağlı eyni vaxtda birdən artıq şəxsin iştirakına icazə verilmir.

Videoqəbulda vətəndaşın müraciəti ilə bağlı lazımı sənədlərin təqdim edilməsi zərurəti yarandıqda, ona həmin sənədləri birbaşa qəbulun keçirildiyi qurumun səlahiyyətli işçisinə və ya elektron formada təqdim etmək imkanı yaradılacaq. Həmin sənədlər araşdırılması üçün Təhsil Nazirliyinə yönləndiriləcək.

Araşdırma tələb edən müraciətlərin cavablandırılması vətəndaşın qeyd etdiyi elektron ünvan vasitəsilə elektron formada, yaxud müraciət edənə xahişinə əsasən poçt ünvanı ilə yazılı və ya əlaqə telefonu vasitəsilə şifahi qaydada həyata keçiriləcək.

Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarının 2021-2022-ci tədris ili üçün tədris (məşğələ) planının təsdiqi barədə

Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin əmri

Azərbaycan Respublikasının dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarında tədris prosesinin təşkili və tənzimlənməsini təmin etmək məqsədilə “Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 8.10-1-ci və 13.5-ci bəndlərini rəhbər tutaraq

ƏMR EDİRƏM:

1. Azərbaycan Respublikasının dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarının 2021-2022-ci tədris ili üçün tədris (məşğələ) planı və “Tədris (məşğələ) planına dair qeydlər” təsdiq edilsin (1, 2 və 3 nömrəli əlavələr).

2. İnformasiya və vətəndaşlara xidmət şöbəsi (R.Xanlarov) bu əmrin əlavələrlə birlikdə yerlərə və müvafiq struktur bölmələrə çatdırılmasını təmin etsin.

3. İctimaiyyətə əlaqələr sektoru (C.Valehov) bu əmrin əlavələrlə birlikdə “Azərbaycan müəllimi” qəzetində dərc olunmasını və Nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilməsini təmin etsin.

4. Əmrin icrasına nəzarəti öz üzərində saxlayıram.

Firudin QURBANOV,
Nazir səlahiyyətlərini müvəqqəti icra edən,
nazir müavini

31 avqust 2021-ci il

Təhsil avtobusu - QAYIDIS

Qarabağ bölgəsindən olan şagirdlər üçün yola düşür

“Təhsil avtobusu - Qayidis” layihəsi çərçivəsində işğaldan azad olunan bölgələrdən olan şagirdlərin yaşadığı rayonlara səfəri planlaşdırılır.

Artıq 5 ildir ki, Təhsil Nazirliyinin təşkilatçısı, dövlət və özəl müəssisələrin korporativ sosial məsuliyyət çərçivəsində dəstəkçi və tərəfdaşı olduğu

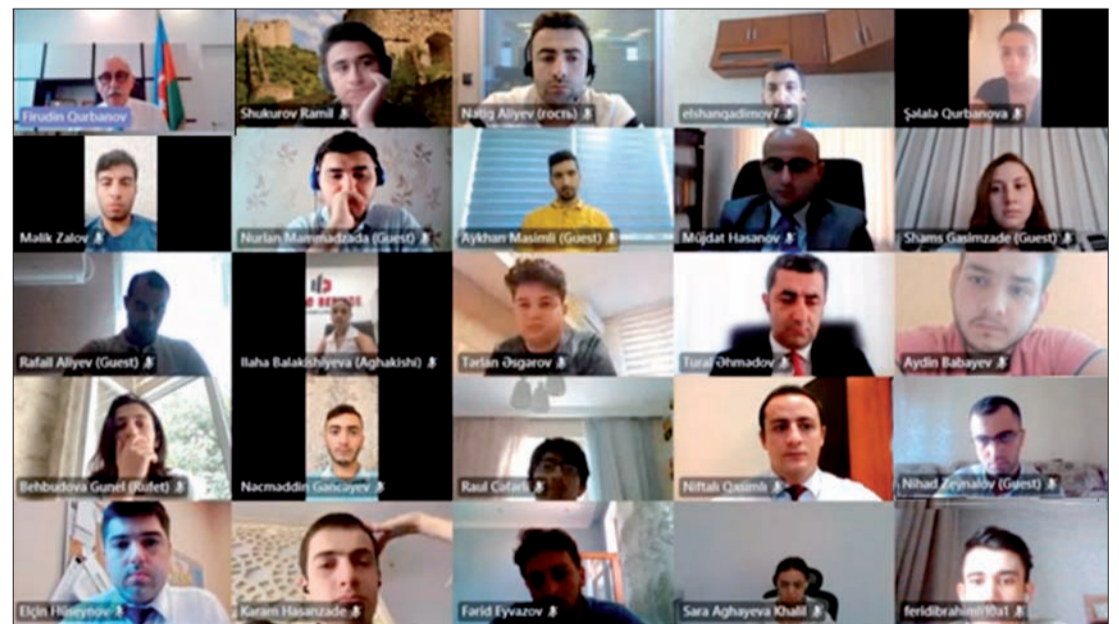
“Təhsil avtobusu” layihəsi bu il Bakı-Sumqayıt-Ağcabədi-Bərdə-Gəncə-Oğuz-Bakı marşrutu üzrə səyahət edəcək.

7-14 sentyabr tarixlərində icra ediləcək “Təhsil avtobusu — Qayidis” layihəsi bu bölgələrdə yerləşən, göstəriciləri zəif və orta olan məktəblərin şagirdlərini əhatə edəcək. 6 bölgənin hər birində 32 nəfər olmaqla ümumilikdə, 192 şagird layihədə iştirak edəcək.

Qeyd edək ki, Qarabağa qayıdışa həsr olunan layihənin məqsədi şagirdlərin şəxsi inkişafına stimül vermək, həyata fərqli baxış və dünyagörüşünün formalaşmasına təsir etmək, təhsilə marağın artmasına və qayıdış prosesinə şagirdlərin adaptasiyasına şərait yaratmaqdır.

Layihə çərçivəsində Qarabağ mövzuları əsasında interaktiv dərslər, fərdi inkişaf təlimləri və intellektual yarışlar keçiriləcək.

HTP çərçivəsində təhsil almaq üçün müraciət edənlərin sayı ildən-ilə artır

Xaricdə təhsil almaq hüququ qazanmış tələbələrle onlayn görüş

Hökumətlərarası Təqaüd Proqramları (HTP) çərçivəsində 2021-2022-ci tədris ilində Macarıstan, Çin və Rumınyada təhsil almaq hüququ qazanmış bir qrup tələbə ilə onlayn görüş keçirilib.

Görüşdə təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov HTP çərçivəsində təhsil almaq üçün müraciət edənlərin sayının ildən-ilə artdığını diqqətə çatdı-

rib. Nazir müavini qeyd edib ki, 2021-2022-ci tədris ili üçün keçirilən müsabiqədə seçim yüksək rəqabətlik şəraitində baş tutub. Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almasının əhəmiyyətinə toxunan Firudin Qurbanov onların ölkəmizin dinamik inkişaf prosesinə töhfə verəcəklərinə əminliyini ifadə edib.

Nazir müavini sonda hər bir tələbəni təbrik edib və onlara təhsil alacaqları ölkələrdə Azərbaycanın mədəniyyəti, tarixi və incəsənətinin təbliği, vətənpərvərlik məsələsinin daim diqqətdə saxlanılması ilə bağlı tövsiyələrini çatdırıb.

Görüşün sonunda tələbələr öz fikirlərini bölüşüb, onları maraqlandıran suallarla bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd edək ki, 2021-2022-ci tədris ili üzrə Macarıstanda 148, Çində 21 və Rumınyada isə 3 nəfər təhsil almaq hüququ qazanıb. Macarıstan, Çin və Rumıniya hökumətləri tərəfindən namizədləri təsdiq olunan tələbələr təhsilini sözügedən ölkələrin aparıcı ali təhsil müəssisələrində, bakalavriat, baza ali tibb təhsili, magistratura və doktorantura səviyyələrində davam etdirəcəklər.

HTP çərçivəsində Çində təqaüdü təhsil almaq hüququ qazanmış tələbələr arasında 44 günlük Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş mayor Ruslan Cəfərovun oğlu Raul Cəfəri də yer alıb. Raul Cəfəri təhsilini Çinin “Beijing Institute of Technology” ali təhsil müəssisəsində informasiya texnologiyaları ixtisası üzrə bakalavriat səviyyəsində alacaq.

“ Bu tarixi hər kəs bilməlidir, xüsusilə gənclər bilməlidir, olduğu kimi bilməlidir. İndiki Ermənistan Respublikasının ərazisi qədim Azərbaycan torpağıdır. Bu, faktdır, tarixi faktdır. Heç uzağa getmək lazım deyil. XX əsrin əvvəllərində çar Rusiyası tərəfindən dərc edilmiş xəritələrə baxmaq kifayətdir. Hər kəs görə ki, indiki Ermənistanın bütün ərazisindəki toponimlərin demək olar ki, mütləq əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Qafqazın 1903-cü il xəritəsi

Ermənistanın toponimik cinayətləri

Tarixi saxtalaşdırmaq vasitəsi

Nazim MUSTAFA,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
Prezident Kitabxanasının söhbə müdiri

Hər hansı bir arealda toponimlər qatının formalaşması uzunsürən prosesdir. Yer-yurd adları, ilk növbədə, orada yaşayan xalqlar tərəfindən formalaşdırılır və tədricən öz təsdiqini tarixi ədəbiyyatda tapır. Müəyyən ərazidəki otkonomilər (yaşayış məntəqələri, şəhərlər, kəndlər, yaylaqlar, məhəllələr və s.), hidronimlər (çaylar, göllər, bulaqlar, şulələlər və s.) və oronimlər (dağlar, dərələr, aşırımlar, düzənliklər və s.) həmin ərazidə yaşayan xalqların tarixi və etnoqrafiyası barədə tədqiqatçılara kifayət qədər məlumat verir. Toponimlər əsasən yerli əhalinin mənsub olduğu xalqın, tayfanın, ərazinin coğrafi mövqeyi, relyefi ilə, həmin ərazidə baş verən tarixi hadisələrlə səsleşir. Cənubi Qafqazda qədim türklərin, oğuz və qıpçaq boylarına məxsus toponimlərin yaranmasından min illərlə zaman keçir. Azərbaycan, Gürcüstan və indiki Ermənistan ərazisində on minlərlə toponim məhz tarixin qədim qatlarında formalaşmışdır. Qədim türklər yaşadıqları ərazinin coğrafi relyefi, tarixi şəxsiyyətlərinin və tayfaların adları ilə adlandırılmışdır.

Orta əsrlərdən etibarən xristian missionerləri kimi, Cənubi Qafqaza gələn ermənilər əvvəlcə saxta tarix kitabları yazıb özlərini bu regionun axtoxton sakinləri kimi qələmə versələr də mövcud toponimlərin dəyişdirilməsinə nail ola bilməmişdilər. Saxta tarix kitablarında ermənilərin uydurduqları toponimlər öz əksini tapsa da, reallıqda oğuz-qıpçaq və alban tayfalarına məxsus toponimlər gündüzlük ünsiyətdə işlədilir və bu gün də işlədilir.

Bu gün Ermənistan Respublikası adlanan dövlət əsasən tarixi Azərbaycan torpağı olan İrəvan xanlıqının ərazisində yaradılmışdır. 1827-ci ildə İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının Rusiya tərəfindən işğalından sonra yaradılan yeni inzibati-ərazi vahidində, yəni, "Erməni vilayəti"nin ərazisinə daxil edilən 1111 kənddən yalnız 62-də ermənilər yaşayırdı. Onlar da 1828-ci ilədək buraya köçürülmüş ermənilər idi. Yeri gəlmişkən, göstərilən 62 kəndin ancaq 14-nün adı erməni mənşəli idi.

İrəvan ərazisində ermənilərin köçürülməsinə rəhbərlik edən rus ordusunun erməni əsilli polkovnik Larevin yazdığı kimi, ermənilər özlərinə Azərbaycan tor-

paqlarında "Yeni vətən" əldə edirdilər. Nəticədə 1828-ci ildə 1830-cu ilədək Cənubi Qafqaza 40 min İrən və 90 mindən artıq Türkiyə erməniləri köçürülüb yerləşdirilmişdi. Ümumiyyətlə, rəsmi və qeyri-rəsmi köçürmələr nəticəsində XIX əsrin əvvəllərində Cənubi Qafqazda 200 mindən artıq erməni yerləşdirilmişdi.

Rus tədqiqatçısı N.Şavrov 1911-ci ildə yazırdı: "Hazırda Cənubi Qafqazda yaşayan 1 milyon 300 min erməninin bir milyondan çoxu yerli əhali deyil və buraya bizim tərəfimizdən köçürülmüşdür". Prezident İlham Əliyev 3 iyun 2020-ci il tarixində Törtər Olimpiya Kompleksinin açılışında çıxışında demişdir: "İndiki Ermənistan ərazisində tarixi Azərbaycan adları, şəhərlərin, kəndlərin adları dəyişdirilib. Bu adlar neçənci ildə dəyişdirilib? Ona görə biz deyəndə ki, indiki Ermənistan tarixi Azərbaycan torpağında yaradılıb, tam həqiqəti deyirik. Biz yaxşı bilirik ki, ermənilər bizim torpağımıza, o cümlədən indiki Ermənistan ərazisinə XIX əsrin əvvəllərində köçürülmüşlər, Rusiya-İrən müharibəsindən sonra".

Bir xalqın müəyyən ərazidə əsrlər, minilliklər boyu formalaşmış

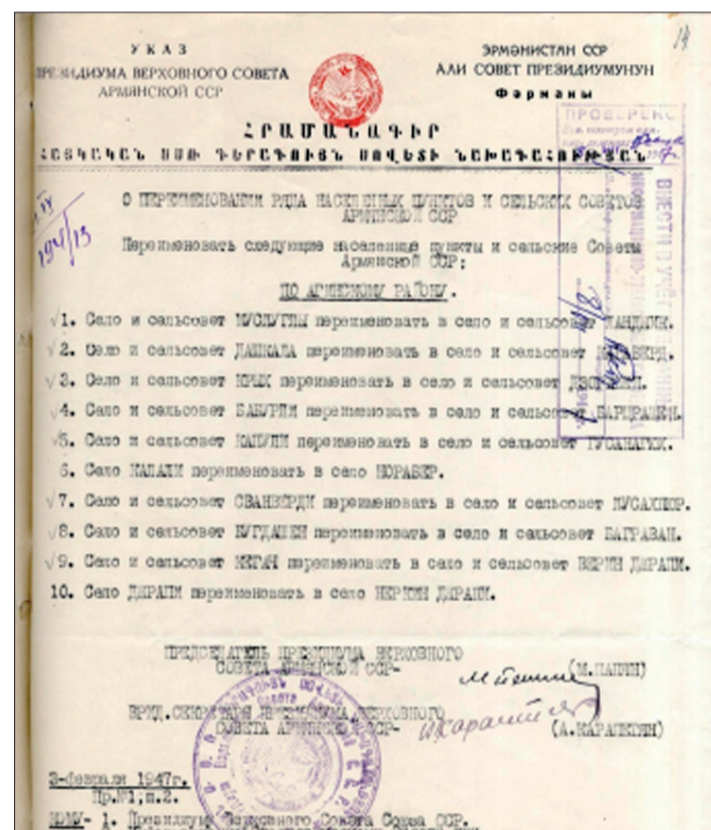
toponimlər sistemini kökündən dəyişdirmək həmin xalqın tarixi-coğrafi ərazidəki izlərinin silinməsinə xidmət edir. Xəritəçilik baxımından bu, asan məsələ olmasa da, Ermənistan Respublikasında azərbaycanlılara məxsus toponimlərin dəyişdirilməsi rəsmi dövlət siyasətinin tərkib hissəsi olmuşdur.

Rusiyanın 1827-ci ildə İrəvan xanlıqını işğalından başlamış, 1918-ci ildə tarixi Azərbaycan torpaqlarında Ermənistan Respublikası yarandıqdan ötən müddət ərzində həmin ərazidə yalnız üç azərbaycanlı yaşayış məntəqəsinin adları dəyişdirilmişdi. 1828-ci ildə İrəvan şəhərinin işğalından sonra o, "Erivan" adlandırılmışdır. Rusiya çarı I Nikolayın 1837-ci ildə Gümrüyə gəlməsindən sonra şəhərin adı dəyişdirilərək, çarın arvadı Aleksandra Feodorovnanın şərəfinə "Aleksandropol" qoyulmuşdu. 1828-1829-cu illər Rus-türk müharibəsindən sonra ermənilər kütləvi surətdə Türkiyənin Böyazid paşalığının ərazisindən Göycə gölünün ətrafında məskunlaşdırılmışdı. 1850-ci ildə İrəvan quberniyası yaradılan zaman Kəvər yaşayış məntəqəsinin adı dəyişdirilərək "Novo-Bayazet" adlandırılmış və yeni adla qəza mərkəzinə çevrilmişdi. Bu üç yaşayış məntəqəsinin adları istisna olmaqla, çar Rusiyası dövründə buraxılan inzibati və topoqrafik xəritələrdə, statistik

məlumatlarda yaşayış məntəqələrinin türkmənşəli adları və digər toponimlər olduğu kimi saxlanılırdı. Ermənilərin Cənubi Qafqaza, o cümlədən də keçmiş Azərbaycan xanlıqlarının ərazisində növbəti axırı XIX əsrin 90-cı illərinə təsadüf etmiş, Türkiyədə baş verən erməni üsyanlarının yatırılması nəticəsində 300 minə yaxın erməni Qafqaza köçüb gəlmiş, region qan çanağına dönmüşdü. Çar Rusiyasının hakim dairələrinin ermənipərəst mövqeyindən istifadə edən ermənilər Cənubi Qafqazda erməni dövlətinin əsasını qoymaq üçün 1905-1906-cı illərdə azərbaycanlıları yaşıdıqları ərazilərdə silah gücünə etnik təmizləmə siyasəti həyata keçirməyə başladılar.

XX əsrin əvvəllərində tarixi Azərbaycan torpaqlarında ilk erməni dövləti - Ermənistan (Ararat) Respublikası yarandıqdan dərhal sonra yerli azərbaycanlı əhaliyə qarşı soyqırım və deportasiyalarla müayişət olunan etnik təmizləmə siyasəti həyata keçirilmişdir. Silah gücünə boşaldılmış azərbaycanlı yaşayış məntəqələrində Türkiyədən qaçıb gələn erməni qaçqınlarının məskunlaşdırılması ilə yanaşı, həmin yaşayış məntəqələrinin adlarının dəyişdirilməsinə start verilmişdir.

Azərbaycan Milli Şurasının 1918-ci il mayın 31-də keçirilən ic-

Dəyişdirilmiş adlar - 1947-ci il

lasının qərarı ilə İrəvan şəhəri o şərtlə Ermənistan Respublikasına paytaxt kimi güzəştə gedilmişdi ki, Azərbaycana qarşı ərazi iddiasından əl çəksin. Lakin Ermənistan hökuməti nəinki vədəinə əməl etdi, əksinə, həm Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ərazilərini işğalını, həm də keçmiş İrəvan quberniyası ərazisində azərbaycanlılara qarşı soyqırım siyasətini davam etdirdi.

1918-ci il iyunun 4-də Türkiyə ilə Ermənistan arasında Batumda imzalanan sülh və dostluq haqqında müqavilə əsasında Ermənistan Respublikasının ərazisi təqribən 10 min kv.km, əhalisi isə 321 min nəfər (o cümlədən 230 min erməni, 80 min müsəlman, 5 min yezdi kürd, 6 min digər millətlər) təşkil edirdi. Bu respublikanın ərazisinə Novo-Bayazid qəzası, İrəvan qəzasının beşdə üçü, Eçmiədzin (Vağarşabad) qəzasının dördüdə biri, Aleksandropol qəzasının dördüdə biri daxil idi. Lakin erməni silahlı dəstələri ətraf bölgələrin azərbaycanlı yaşayış məntəqələrinə silah gücünə ələ keçirməklə respublikanın ərazisini genişləndirmək yolunu tutmuşdular.

1918-1920-ci illərdə ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri qırğınlar Ermənistan dövlətinin yeridiyi işğalçılıq və etnik təmizləmə siyasətinin nəticəsi idi. 1918-ci ilin mart ayında erməni silahlı dəstələri təkcə İrəvan quberniyasının İrəvan qəzasında 32, Eçmiədzin qəzasında 84, Novo-Bayazid qəzasında 7 və Sürməli qəzasında 75 kəndi - üst-üstə 198 kəndi darmadağın etmiş, həmin qəzalarda təqribən 135 min nəfər soydaşımızı soyqırıma məruz qoymuşdu. Ermənistan daşnak hökuməti Zəngəzur azərbaycanlılardan tamamilə təmizləməklə, Paris Sülh Konfransını fakt qarşısında qoymaq, daha sonra da Qarabağı və Naxçıvanı ələ keçirməklə daşnak parlamentinin 28 may 1919-cu il tarixli "Birləşmiş Ermənistan" yaradılması haqqında qərarını reallaşdırmaq niyyətində idi. 1918-1920-ci illərdə Qarabağın dağlıq hissəsində 150-dən artıq,

Zəngəzur qəzasında 217 kənd böyüklüklə dağıdılmış, əhalisinin xeyli hissəsi erməni silahlı qüvvələri tərəfindən vəhşicəsinə öldürülmüşdü. Təkcə İrəvan quberniyasında 300-dən artıq kənd dağıdılmış, əhalisi soyqırıma məruz qoyulmuşdu. Ermənistan ərazisində azərbaycanlıların yaşadığı 130 kənd erməni silahlı dəstələri tərəfindən dağıdıldıqdan sonra həmişəlik olaraq xarabalığa çevrilmişdir. 1916-cı ildə İrəvan quberniyasında 373.582 nəfər azərbaycanlı qeydə alındığı halda, 1920-ci ilin noyabrında Ermənistan SSR-də cəmi 12,5 min nəfər azərbaycanlı qeydə alınmışdı.

1919-cu ilin dekabrında Ermənistan hökumətinin qərarı ilə Daxili İşlər Nazirliyinin nəzdində kəndlərin, şəhərlərin, çayların və dağların adlarının dəyişdirilməsi üçün xüsusi komissiya yaradılmışdır. 1918-1920-ci illərdə daşnakların hakimiyyəti dövründə indiki Ermənistan ərazisində 17 yaşayış məntəqəsinin adları erməniləşdirilmişdir.

1920-ci ildə Ermənistanda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra türkmənşəli toponimlərin erməniləşdirilməsi prosesi sürətlə davam etdirilmişdir. İlk illərdə yaşayış məntəqələrinin adlarının dəyişdirilməsi Torpaq Komitəsinə həvalə edilmişdir. 1935-ci ildən etibarən Azərbaycan yaşayış məntəqələrinin adlarının dəyişdirilməsi Ermənistan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin qərarları ilə həyata keçirilmişdir.

1935-ci ilədək Ermənistanda 200-ə yaxın yaşayış məntəqəsinin (otkonimlərin) adları dəyişdirilmişdir.

Sovet hakimiyyəti dövründə Ermənistan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanları əsasında 1935, 1938, 1939, 1940, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1957, 1962, 1968, 1969, 1977, 1978, 1980-ci illərdə addəyişmə əməliyyatları həyata keçirilmişdir. 1988-ci ilin avqust ayında erməni azərbaycanlıların tarixi-etnik torpaqlarından deportasiya olunanlarınadək indiki Ermənistan ərazisində türkmənşəli 521 yaşayış məskəninin adları dəyişdirilmişdir.

Sovet hakimiyyəti illərində Ermənistan türkmənşəli toponimlərin dəyişdirilməsi prosesi ilə yanaşı, bir neçə kəndi bir təsərrüfatda birləşdirmək (təmərəküzəldirmək) yolu ilə azərbaycanlı kəndlərinin adlarını Ermənistanın yaşayış məntəqələrinin siyahısından silinmişdir. Məsələn, Ermənistan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 5 fevral 1978-ci il fərmanı ilə Aşağı Kilsə (Quqark), Ağtala (Kamo (Kəvər)), Rəhimabad (Məsis (Zəngibasar)), Qamışlı (Vardəniz (Basarkəçər)) kəndlərinin adları məntəqələrinin siyahısından çıxarılmışdır.

Ümumiyyətlə, bu günədək indiki Ermənistan ərazisində 491 azərbaycanlı yaşayış məntəqəsi müxtəlif yollarla (əhalisi kütləvi qırğınlara, soyqırıma məruz qoyulmaqla, deportasiya edilməklə və s.) yaşayış məntəqələri siyahısından silinmişdir. Bu kəndlərin böyük əksəriyyəti Ermənistanda azərbaycanlılara qarşı 1918-1920-ci illər soyqırımından və 1948-1953-cü illər deportasiyasından sonra xaraba qalmışdır.

(Ardı var)

Ermənistan SSR-in 1926-cı il xəritəsi

Sağlam rəqabət və innovativ fəaliyyət

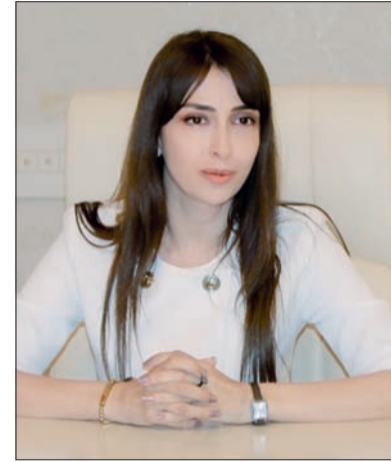
Son illər müəllimlərin yaradıcı fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına, sağlam rəqabətin yaradılmasına və qabaqcıl pedaqoji təcrübənin üzə çıxarılmasına şərtləndirən təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant müsabiqələri ölkəmizdə təhsil sisteminin inkişafına xidmət edən uğurlu təşəbbüslərdən biri kimi mühüm əhəmiyyət kəsb etməkdədir. Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə bu il 5-ci dəfədir ki, keçirilən müsabiqə təhsil müəssisələrimiz və müəllimlərimizin bir sıra maraqlı layihələri ilə diqqəti cəlb edir. Yenilikçi müəllimlərimizi və onların qalib layihələrini oxucuların diqqətinə çatdırırıq.

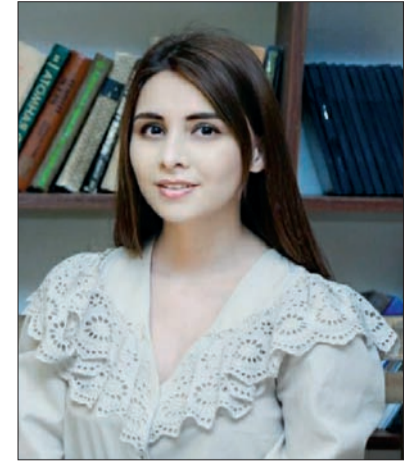
Səbinə İsayeva

Elçin Abbasov

Samirə Əmrahova

Ulviyyə Abdulova

V qrant müsabiqəsinin qaliblərinin uğur hekayələri

“Sabahın alimlərinə dəstək mərkəzi”

Sumqayıt şəhər 29 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Səbinə İsayevanın V qrant müsabiqəsinə təqdim etdiyi “Sabahın alimlərinə dəstək mərkəzi”nin yaradılması layihəsi uğurlu yanaşmanın və yeniliyin məhsuludur. S.İsayeva layihəsi barədə fikirlərini bölüşür:

- Təhsil sahəsində aparılan islahatlar, ümumtəhsil müəssisələrində tətbiq olunan layihələr geniş dünyagörüşünə malik, yeni ideyalar üzərində düşünən gənclərin hazırlanmasına yönəldilib. Bu gün respublikamızda müasir informasiya texnologiyalarından istifadə edən və tədqiqatlar aparmağa həvəs göstərən şagirdlərimiz üçün geniş imkanlar yaradılıb. Məlumdur ki, təhsilin məzmununun formalaşmasında akademik biliklərlə yanaşı, praktik bilik və bacarıqların, sərəfənin vacibliyi ön çəkilib.

Azərbaycanın 2012-ci ildən qatıldığı Intel ISEF (Intel International Science and Engineering Fair) - Beynəlxalq Elm və Mühəndislik Sərgisi dünyada yuxarı sinif şagirdlərinin elmi yaradıcılığına həsr olunan ən iri müsabiqədir.

Sumqayıt şəhərində bəzi orta ümumtəhsil məktəblərinin bu müsabiqəyə az və ya heç bir layihə təqdim etməməsi, bununla da həmin məktəb şagirdlərinin qaliblər sırasında az olması mövzunun aktuallığını sübut edir. Mən də bir müəllim kimi “Sabahın alimləri” müsabiqəsinə ilk dəfə 2018-ci ildən qatılmışam. Və elə ilk ildən rəhbərlik etdiyim layihə III

yerə layiq görüldü. 2021-ci ildə isə Sumqayıtda digər bir məktəblə əməkdaşlıq etdim. İşlədiyimiz layihə “Ekologiya və ətraf mühitin idarə olunması” kateqoriyası üzrə qaliblər sırasında oldu. Müsəbiqə çərçivəsində bir neçə il qaliblər sırasında olmuş məktəblərin təcrübəsini digər məktəblərlə bölüşmək, təcrübə mübadiləsi aparmaq, müsəbiqəyə qoşulan məktəblərin sayını artırmaq ideyası məni “Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə V qrant müsabiqəsi”nə layihə təqdim etməyimə stimül verdi.

Elmi-tədqiqat və yaradıcılıq potensialı olan istedadlı şagirdləri vaxtında aşkara çıxarmaq, eləcə də şagirdlərdə ətraf mühiti yaxşılaşdırmağa doğru dəyişdirməyin mümkünlüyü fikrini aşılamaq layihənin əsas vəzifələri hesab edilir. Təbii ki, bu zaman yuxarı sinif şagirdlərində kollektiv işləmə, öz fikrini sərbəst izah etmə bacarığı, auditoriya qarşısında çıxış qabiliyyəti də formalaşacaqdır.

Sumqayıt şəhərində yaradılacaq “Sabahın alimlərinə dəstək mərkəzi” indiyə qədər heç vaxt müsəbiqəyə qoşulmayan və ya qoşulsa da, qalib ola bilməyən məktəblərin də bu layihəyə qatılmasına stimül verəcək. Təhsilimizin inkişafına töhfə verə biləcək bu layihənin reallaşması istedadlı şagirdlərimizin vaxtında aşkara çıxarılmasına, onlara lazımı dəstəyin verilməsinə yardımçı olacaq.

“Müasir müəllimin pedaqoji saytı”

Qloballaşan dünya reallıqları müəllimlərdən xüsusi sərəfə və bacarıqlar tələb edir. Tədrisdə daim uğurlar qazanmaq üçün müəllim axtarıqlar aparmalı, öz üzərində işləməli, təhsil texnologiyalarından yaradıcı istifadə etməyi bacarmalıdır. Cəlilabad rayonu Alar kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Elçin Abbasovun “Müasir müəllimin pedaqoji saytı” layihəsi bu baxımdan öz aktuallığı ilə seçilir:

- Müasir, dinamik inkişaf edən dünyada müəllimə yalnız müxtəlif İKT alətlərini, Veb 2.0 vasitələrini öyrətmək yox, onları səmərəli şəkildə sistemləşdirərək hamının istifadə edə biləcəyi sayt və ya bloq formasında dizayn etməsinə ciddi ehtiyac var. Müasir pedaqoji mühitdə peşəkar müəllimlərin sayt və bloqlarının

olması onlar arasında nisbətən yeni bir fenomenidir. Müəllimlər arasında yenilikçi pedaqoji sayt və ya bloq müəllifliyi təşəbbüsünün formalaşması və inkişafı müasir müəllimin nüfuzuna təsir edən amillərdən hesab olunur.

“Müasir müəllimin pedaqoji saytı” layihəsinin əsas məqsədi müəllimlərin öz pedaqoji və rəqəmsal resurslarını sistemləşdirmək, inkişaf etdirmək, hər kəsə əlçatan etmək üçün peşəkar sayt və bloqlarını yaratması, bununla da təhsil prosesinin keyfiyyət və fasiləsizliyinə xidmət etməsidir. Bu məqsədlə Cəlilabad rayonunun 30 qabaqcıl müəllimi seçiləcək və onlara 10 gün ərzində təlim keçiləcək. Sonda müəllimlər arasında “Ən yaxşı bloq” müsəbiqəsi təşkil olunacaq.

“Gələcəyin xəzinəsi - inkişafetdirici səyyar kitabxana”

Göytəpə şəhər O.Mürsəlov adına 1 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Samirə Əmrahovanın “Gələcəyin xəzinəsi - inkişafetdirici səyyar kitabxana” layihəsi də öz aktuallığı və hədəf auditoriyasının genişliyi baxımından əhəmiyyətli mövzudur.

- Məktəblərdə şagirdlər arasında ünsiyyətin effektiv qurulmaması, davranış pozuntuları, niq mədəniyyətinin azalması, danışıq üslubunun kobudlaşması, xarici qısqaldılmış sözlərə meyillilik, həmfikir və həmsöhbət dostlar tapa bilməmək kimi hallarla tez-tez rastlaşırıq. Bu, aşkar şəkildə sosial şəbəkələrdə bəzi yeniyetmə və gənclərin paylaşımlarında, yazı və müraciət tərzlərində, düzgün dialoqun qurulmamasında, məhdud və təhlükəli düşüncəsində özünü kəskin büruzə verir. Qeyd olunan problemlərin əsas səbəbini xüsusən əksər rayon və kənd məktəblərinin zəif cəhətlərindən biri kimi müasirləşməyən, effektiv istifadə olunmayan, oxucuları günü-gündən azalan kitabxana fəaliyyətinin zəif olması hesab edirəm. Heç kimə sirt deyil ki, təhsilin əsas prinsipləri olan təlim-tərbiyə, inkişaf və dəyərlərin yüksəlməsi yalnız keyfiyyətli mütaliə ilə vəhdət halında mümkündür.

“Gələcəyin xəzinəsi - inkişafetdirici səyyar kitabxana” layihəsinin əsas məqsədi yerli və xarici inkişafetdirici, öyrədici ədəbiyyatlardan ibarət səyyar kitabxana təşkil etməklə şagirdlərdə ömürboyu mütaliə vərdişləri formalaşdırmaq, zehni və sosial bacarıqların inkişafına, məktəbin və nəticədə cəmiyyətin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsinə dəstək olmaqdır.

Layihə çərçivəsində Cəlilabad rayonu ərazisində yerləşən ümumtəhsil məktəblərindən 22 nəfər Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənn müəllimi, 220 nəfər 6-8-ci sinif şagirdi müəyyənləşdirilərək mütaliə mədəniyyətinin təhsilimiz və cəmiyyətimiz üçün faydalarını çatdırmaqdan ötrü onlara maarifləndirmə seminarları təşkil olunacaq. “Gələcəyin xəzinəsi” səyyar kitabxanası üçün müxtəlif bədii əsərlərin alınması, səyyar kitabxananın rayonun ərazisində yerləşən müxtəlif ümumtəhsil məktəblərinin hər birinə “səyahəti” və mütaliə olunmuş kitabların müzakirələri təşkil ediləcək. 5 ay boyunca davam edəcək layihəmizin sonunda “Gələcəyin xəzinəsi bizik” mütaliə yarışını keçiriləcək, yarışın nəticələri təhlil, qalib məktəb və şagirdlər müəyyən olunacaq, həmin məktəblərə kitab hədiyyə ediləcək.

“Kiçik yaşlı şagirdlər üçün mənim ilk Robotum”

Abşeron rayonu Məmmədli kənd tam orta məktəbin müəllimi Ulviyyə Abdulova V qrant müsəbiqəsində “Kiçik yaşlı şagirdlər üçün mənim ilk Robotum” layihəsi ilə iştirak edib.

Ulviyyə Abdulova layihəsinin məqsəd və hədəfləri barədə fikirlərini bölüşür:

- V qrant müsəbiqəsində qalib olmuş “Kiçik yaşlı şagirdlər üçün mənim ilk Robotum” layihəsinin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin uğurlu həyata keçirdiyi təhsilin inkişafı və müasirləşməsi strategiyasına müvafiq olaraq, şagirdlər üçün müasir tələblərə cavab verən tədris, rəqəmsal məktəb mühitinin formalaşdırılması, pedaqoji kadrların hazırlanması, təhsilin informasiyalaşdırılması konsepsiyası nəzərə alınmaqla STEAM-in yenidən qurulmasıdır. Orta məktəblərdə STEAM yanaşması uşaqları eksperimentlərin aparılmasına, modellərin, musiqi və filmlərin müstəqil hazırlanmasına, ideyalarının reallığa çevrilməsinə və son məhsulun yaradılmasına həvəsləndirir. Bu yanaşma uşaqlara nəzəriyyə və praktiki bacarıqları effektiv şəkildə birləşdirməyə və gələcəkdə daha da inkişaf etdirməyə xidmət edir.

Layihə çərçivəsində işlədiyim Məhəmmədi kəndində müəllim və şagirdlərə xüsusi proqram əsasında təlim keçiləcək. Müəllimlərə STEAM təhsil metodu haqqında ilkin anlayışlar, mexanika və elektrik mühəndisliyi, telekommunikasiya, nəzarət və komputer texnikalarını əhatə edən dizayn proseslərinin mexatronika sistemlərinə daxil edilməsi, Lego Mindstorm EV3 robotları vasitəsi ilə sadə robot quraraq ilkin sadə əmrli yerinə yetirmək üçün proqramlaşdırma, rəqəmsal incəsənət, robototexnologiya, elektrik və mexanika mühəndisliyi, inşaat mühəndisliyi

dərsləri, praktik tapşırıqlar və digər mövzular öyrədiləcək.

Şagirdlər üçün (7-10 yaş qrupunda) interaktiv təlimlər həyata keçiriləcək. Elm, texnologiyalar, incəsənət, mühəndislik və riyaziyyatın sirlərini öyrədən proqramlarımız daha əyləncəli olmaları ilə fərqlənir. Hər modul 6 dərstdən ibarət olaraq 3 həftə ərzində keçirilir. Bizim proqramlar uşaqları layihə olimpiadalarına hazırlayır, problem həll etmə, düşünmə qabiliyyətini inkişaf etdirir, elm və texnologiyalara həvəs yaradır, qrup halında işləmə qabiliyyətini artırır, elmi- texnoloji biliklərin real məsələlərə tətbiqini öyrədir, uşaqlarda öz bacarıqlarına güvəni yüksədir.

Bu layihə nəticəsində şagirdlər texnologiyalar sahəsində baş verən yeniliklərdən təcavəz agah olmayacaq, həm də onlardan istifadə etməsi olacaqlar, İKT-dən düzgün istifadə vərdişlərinə yiyələnəcək, onlarda komandada işləmək bacarıqları formalaşacaq.

Yapon və Amerika tədris metodlarından bəhrələnen tədris proqramlarımız “HELP” adı altında geniş yaş qrupu üçün hazırlanmışdır. Belə ki, irəli sürdüyümüz proqram uşaqların hələ erkən yaşlardan praktiki biliklərə yiyələnməsinə, sinifdə öyrəndikləri nəzəri məlumatların real tətbiqini görməklə elm və texnikaya maraqla oyaadılmasına xidmət edir. Şagirdlərlə yanaşı, eyni zamanda müəllimlər də beynəlxalq, yerli müsəbiqələrə qoşularaq özlərini daha da inkişaf etdirəcək.

Qeyd edək ki, Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə reallaşdırılan təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant müsəbiqəsinin keçirilməsində başlıca məqsəd təhsil müəssisələrində, təhsilverənlərdə sağlam rəqabəti və innovativ fəaliyyəti stimullaşdırmaqdan ibarətdir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 31 avqust 2021-ci il tarixli, F-420 nömrəli əmri ilə təsdiq edilib

Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarının TƏDRİS (MƏŞĞƏLƏ) PLANI

Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarının 2021-2022-ci tədris ili üçün tədris (məşğələ) planı

Əlavə 1

Nö	Məşğələlər	Haftəlik məşğələ saatlarının miqdarı
1	Ətraf aləmlə tanışlıq	1
2	Savad təliminə hazırlıq və nitq inkişafı	2
3	Bədii təfəkkürün inkişafı	1
4	Mentiqi və riyazi təfəkkürün inkişafı	2
5	Təsvisi fəaliyyət	2
6	Musiqi	2
7	Fiziki mədəniyyət	2
Cəmi:		12

Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan azsaylı xalqların uşaqlarından ibarət məktəbhazırlıq qruplarının 2021-2022-ci tədris ili üçün tədris (məşğələ) planı

Əlavə 2

Nö	Məşğələlər	Haftəlik məşğələ saatlarının miqdarı
1	Ətraf aləmlə tanışlıq	1
2	Savad təliminə hazırlıq və nitq inkişafı	4
3	Bədii təfəkkürün inkişafı	1
4	Mentiqi və riyazi təfəkkürün inkişafı	2
5	Təsvisi fəaliyyət	1
6	Musiqi	1
7	Fiziki mədəniyyət	2
Cəmi:		12

Əlavə 3

Tədris (məşğələ) planına dair qeydlər

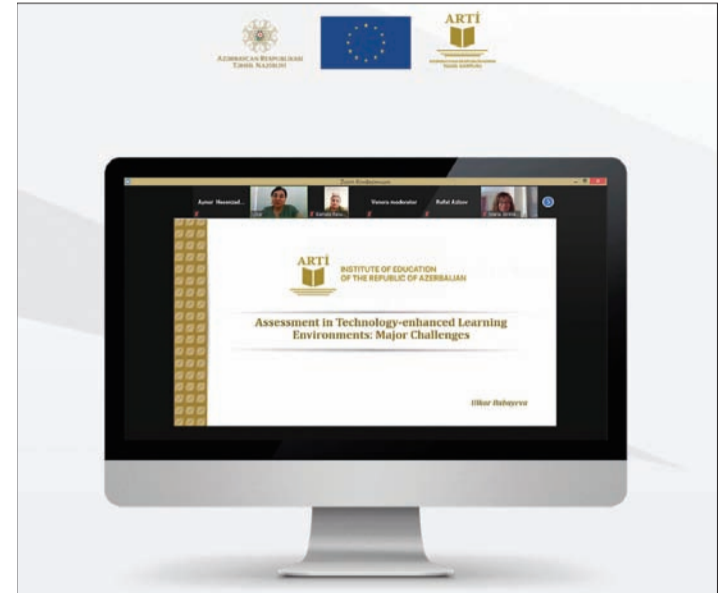
- Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qruplarına 5 yaş həmin il tamam olan uşaqlar qəbul edirlər.
- Azsaylı xalqların uşaqlarından ibarət qruplarda məktəbhazırlıq təhsili, əsasən, həmin uşaqların seçilən tədris dili üzrə nitq bacarıqlarının formalaşdırılmasına, eləcə də məktəbhazırlıqla bağlı digər zəruri məsələlərin təmin olunmasına nəzərdə tutur.
- Məktəbhazırlıq qruplarında uşaqların sıxlığı aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir:
  - qəsəbə və kəndlərdə yerləşən ümumtəhsil məktəbləri üçün - ən azı 10 uşaq;
  - şəhərlərdə yerləşən ümumtəhsil məktəbləri üçün - ən azı 15 uşaq.
- Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində yaradılan məktəbhazırlıq qrupunda uşaqların sayının 30 nəfərdən artıq olmasına yol verilmir.
- Məktəbhazırlıq qruplarında məşğələlər oktyabrın 1-də başlayır və mayın 31-də başa çatır.
- Məktəbhazırlıq qruplarında məşğələlər həftədə 4 (dörd) gün keçilir. Bir gün ərzində 3 (üç) məşğələ tədris olunur.
- Bir məşğələnin müddəti 30 dəqiqə, məşğələlərarası fəsilə 10 dəqiqə müəyyən edilir. Zehni gərginlik tələb edən məşğələlərdə, bir qayda olaraq, 3 idman dəqiqəsi keçirilir.
- Məktəbhazırlıq qruplarında təhsil alan uşaqlara ev tapşırıqları nəzərdə tutulmur.
- Məktəbhazırlıq qruplarında məşğələlərə davamiyyət və tədris olunan mövzular müvafiq qrup jurnalında qeyd edilir, uşaqların təlim nailiyyətləri şifahi formada qiymətləndirilir və bu barədə valideynlərə məlumat verilir.
- Məktəbhazırlıq qruplarında məşğələlər yalnız ibtidai sinif müəllimi ixtisaslı və müəyyən iş təcrübəsinə malik müəllim tərəfindən aparılır.
- Məktəbhazırlıq qruplarında məşğələlər hər il oktyabrın 1-də başlayır və növbəti il mayın 31-də başa çatır. Dərs ili iki yarımla bölünür:
  - I yarımlı: 1 oktyabr - 26 yanvar;
  - II yarımlı: 1 fevral - 31 may.
- Dərs ili ərzində aşağıdakı tətillər müəyyən olunur:
  1. payız tətili: 16-20 noyabr (5 gün);
  2. qış tətili: 27-31 yanvar (5 gün);
  3. əlavə tətil: 1-5 may (5 gün).

Ümumi təhsil pilləsində elektron qiymətləndirmə və bu sahədə istifadə olunan alətlər

Aygün QURBANLI,
ARTI-nin Milli və beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatları şöbəsinin baş mütəxəssisi

Zinyət ƏMİROVA,
ARTI-nin Milli və beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatları şöbəsinin aparıcı mütəxəssisi

COVID-19 pandemiyasının təhsil prosesində yaratdığı çətinliklərin aradan qaldırılması məqsədilə elektron qiymətləndirmə vasitələrinin əhəmiyyəti xüsusilə göz önünə çıxır. Lakin maraqlı tərəflər üçün bu vasitələrin gündəlik tədris prosesində istifadəsi ənənəvi qiymətləndirmə metodlarından bir sıra üstün cəhəti ilə seçilir. Təhsil siyasətinə dair beynəlxalq təcrübəyə nəzər saldıqda tədris prosesinin modernləşdirilməsinin bir qolu kimi dövlət səviyyəsində elektron qiymətləndirmə platformalarının təşviq olunduğunu görmək mümkündür.

Azərbaycanda ilk COVID-19 infeksiyasına yoluxma 28 fevral 2020-ci il tarixində təsdiqlənib və 2 fevral tarixindən etibarən müvafiq qərara əsasən məktəbəqədər, ümumi və ali təhsil pillələri üzrə təhsil müəssisələri bağlanmışdır. Bu bağlanma bir neçə dəfə uzadılmış və infeksiyanın yoluxma sürəti azalan dövrlərdə, şəhər və rayonlarda müəyyən vaxtlarda bəzi təhsil müəssisələrinin açılmasına qərar verilmişdir. Lakin qeyri-müəyyənlik, infeksiyanın yeni ştamları və dalğaları təhsil müəssisələrinin tam açılmasına imkan vermirdi. Təhsil Nazirliyi təhsil müəssisələrinin bağlanmasına cavab olaraq dərhal alternativ üsullarla təhsilalanların təhsildən kənar qalmasını qarşısını almaq üçün addımlar atmışdır. Bunlar arasında televiziya kanallarında efirə gedən tələsələr, Virtual məktəb platforması vasitəsilə keçirilən onlayn dərslər yer alır. Təhsil Nazirliyi Microsoft şirkəti ilə əməkdaşlıq edərək TEAMS platforması üzərindən onlayn dərslərin keçirilməsinə başladı. Lakin onlayn təhsil əksər təhsilalanları və təhsilverənlər üçün yeni anlayış idi və özünəməxsus çətinlikləri və çağırışları var idi. Pandemiya ilə bağlı onlayn təhsilə keçiddən təxminən bir il yarım keçib və məktəb, müəllimlər yeni bilik və bacarıqlar, təcrübələr əldə edib, lakin bu sahədə öyrənilənlərin təkmilləşdirilməsinə və potensialın gücləndirilməsinə ehtiyac olduğu duyulur. Bu səbəbdən Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu (ARTI) tərəfindən müxtəlif təhsil səviyyələrində təhsilverənlər üçün təlimlər, seminarlar keçirilir. Bu tədbirlərdən biri 21-23 iyun 2021-ci il tarixlərində ARTI-nin təşkilatlığı ilə Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən "İbtidai və orta məktəbdə onlayn təhsil: onlayn öyrənmə nəticələrini necə qiymətləndirməli?" mövzusunda TAIEX (Avropa İttifaqının texniki yardım və informasiya mübadiləsi aləti) 3 günlük seminarları olmuşdur. Seminarlarda Təhsil Nazirliyinin, ARTI-nin, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin əməkdaşları, bəzi məktəb direktorları və müəllimləri iştirak etmişdir. Seminarlarda ekspert qismində Estoniyanın Tartu Universitetinin Təhsil İnnovasiyaları Mərkəzinin tədqiqatçısı xanım Maria Jürimac və Avstriyanın Təhsil, Elm və Tədqiqat Nazirliyinin e-təhsil mərkəzinin direktoru cənab Andreas Riepl e-qiymətləndirmə, e-qiymətləndirmə strategiyaları, onlayn şifadə təhsil alanların performansının qiymətləndirilməsi

si və e-qiymətləndirmədə istifadə olunan alətlər mövzularında çıxış ediblər.

E-qiymətləndirmə nədir?

E-qiymətləndirmə şagirdlərin öyrənməsini ölçmək və qiymətləndirmək məqsədilə informasiya texnologiyalarının sayız-hesabsız üsullardan istifadə edilməsini ehtiva edir.

E-qiymətləndirmədən nəzəri biliklərlə yanaşı (e-test proqramından istifadə etməklə) praktik bacarıqları (e-portfollardan və ya simulyasiya proqramından istifadə etməklə) qiymətləndirmək üçün istifadə edilə bilər.

Şagirdlər üçün e-qiymətləndirmə

Elektron qiymətləndirmə vasitələri ənənəvi alternativinə nisbətən daha rəngarəng imkanlara malik olurlar. Belə ki, şagirdlər kağız üzərində yerinə yetirdikləri adı tapşırıqlar özünə özlərini rəqəmsal platformada testlər, oyunlar və simulyasiyalarla sınaqdan keçirirlər. İnternetə çıxışı olan hər hansı bir mühitdə təşkil edilə bilər. Ənənəvi sınaqdan fərqli olaraq, qiymətləndirməni başa vuran iştirakçı dərhal nəticə ilə təmin olunur. Bu da öyrənmə səviyyəsinin təkmilləşdirilməsində böyük rol oynayır.

Açıq resurs kimi fəaliyyət göstərən e-qiymətləndirmə platformalarından biri kimi "Quizlet"-i misal göstərmək olar. 2005-ci ildə yaradılan və hal-hazırda 40 milyondan çox istifadəçisi olan bu platformada tədris materialları oyun, flaşkart və digər interaktiv metodlarla təqdim olunur. Öyrənilənlərin sınaqdan keçirilməsi üçün axırda verilən testdən dərhal sonra düzgün cavablar çıxır və toplanılan bal elan olunur. Bundan əlavə, "Answer Garden", "Quizziz", "Mentimeter" və "PollEverywhere" kimi rəqəmsal platformalar da şagirdlərin elektron şəkildə qiymətləndirilməsi üçün geniş imkanlar təqdim edir.

Müəllimlər üçün e-qiymətləndirmə

Pandemiya şəraitində şagirdləri sınaqda isəyən müəllimlər fəvqoladə vasitə kimi elektron

platformalara müraciət etsələr də, elektron qiymətləndirmə artıq beynəlxalq təcrübədə ənənəvi alternativindən daha çox səmərəli olması ilə öz sözünü deməyə başlamışdır. Kağız üzərində aparılan qiymətləndirmə müəllimlərdən əlavə vaxt və diqqət tələb edir. Lakin e-qiymətləndirmə zamanı müəllim şagird nəticələrini daha tez yoxlaya bilər. Lids Metropolitan Universitetində aparılan tədqiqat zamanı e-qiymətləndirmə vasitələrinin daha az vaxt tələb olunduğu üçün bir tədris ili ərzində təxminən 3000 funt-sterlinq dəyərində maddi resurs qənaət edildiyi məlum olmuşdur. Həmçinin e-qiymətləndirmə zamanı müəllimlər şagirdlərindən aldığı əks-əlaqə (rəy vermə) sayəsində onların nailiyyət tendensiyalarını izləyə və müxtəlif vaxtlarda keçirdiyi sınaqların nəticələrini qarşılaşılıq təhlil edə bilər. Bundan başqa, şagirdlərin e-qiymətləndirmə zamanı meydana çıxan hər hansı bir problemə dair fikir bildirməsindən dərhal sonra müəllimin həmin xətanı yerində aradan qaldırmasına imkan yaranır.

Valideynlər üçün e-qiymətləndirmə

Sınıfənkənər şərtlərdə əlçatanlığı sayəsində e-qiymətləndirmənin üstünlüklərindən valideynlər də yararlanırlar. Belə ki, onlayn platformada keçirilən sınaqların nəticələrini birbaşa müşahidə edə və öz rəylərini bildirməklə, Tartu Universiteti Təhsil İnnovasiyaları Mərkəzinin əməkdaşı Maria Yürimäen TAEIX seminarında çıxışında Estoniya təcrübəsindən misal gətirdiyi "eKool" platformu valideynlərin prosesdə iştirakına dair nümunələrdən. "eKool" şagirdləri, valideynləri, tədris və məktəb rəhbərliyini bir araya gətirən rəqəmsal mexanizmdir. Bu platforma müəllimlərlə valideynlər arasında mütəmadi əlaqənin qurulmasına, eləcə də valideynləri öz övladlarının nailiyyət dərəcəsinə və evə verilən tapşırıqlardan xəbərdar olmasına imkan yaradır. "eKool"-un mobil interfeysinin mövcudluğu onun smartfonlarda istifadəsinə daha da asanlaşdıraraq əlverişli hala gətirir. Avstriyada bu platformanın ekvivalenti "eEducation Austria" adlanır. "eEducation Austria" Avstriyanın Federal Təhsil Nazirliyi tərəfindən irəli sürülən təşəbbüs olub, tədris prosesinin hər bir pilləsinin rəqəmsallaşdırılması məqsədini daşıyır.

Gənc müəllimlərə çağırış: sağlam bədəndə sağlam ruh!

Avqustun 27-də "Mars Overseas Baku LTD" MMM-in (Pepsi Azerbaijan) maliyyə dəstəyi və Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının təşkilatlığı ilə "Gənc müəllimlərə çağırış: sağlam bədəndə sağlam ruh!" - gənc müəllimlər arasında futzal yarışını final mərhələsi və bağlanmış mərasimi keçirildi.

Final oyunu Azərbaycan Respublikasının Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı.

Birlük (Saath) - Pepsi (Bakı) komandaları arasında keçirilən yarışda 7-2 nəticəsi qeydə alındı.

Bağlanmış mərasimində layihənin rəhbəri Hüseyn Hüseynov çıxış edərək layihənin keçirilmə məqsədindən söz açaraq yarışda təmsil olunan komandalara uğurlar diledi.

Tədbirdə Təhsil Nazirliyinin Ümumi təhsilin təşkili və idarə olunması şöbəsinin müdiri müavini Orxan Abbasov, Vətəndaş müraciətlərinə baxılması sektorunun müdiri Səbuhi Rzazadə, Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının sədri Rüşət Əsədov və "Mars Overseas Baku LTD" MMM-dən Cavid Dadaşov çıxış etdilər.

Komandalar müxtəlif nominasiyalar üzrə diplomlar və hədiyyələrlə təltif olundular.

Rəşad ZİYADOV

Gənc müəllimlər arasında futzal yarışının final mərhələsi

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Universiteti

vakant yerlər üzrə aşağıdakı qeyd olunan vəzifələri tutmaq üçün müsabiqə

ELAN EDİR

1. “Filologiya və ibtidai təhsil” fakültəsi üzrə:

dekan - 1.0 ştat - 1 yer.

2. “Riyaziyyat və informatika” kafedrası üzrə:

professor - 0.5 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 1 yer;
müəllim - 0.5 ştat - 1 yer;
müəllim - 1.0 ştat - 3 yer.

3. “Biologiya və ekologiya” kafedrası üzrə:

baş müəllim - 1.0 ştat - 2 yer.

4. “Tarix və onun tədrisi metodikası” kafedrası üzrə:

kafedra müdiri - 1.0 ştat - 1 yer;
dosent - 1.0 ştat - 1 yer,
- 0.5 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 0.5 ştat - 1 yer.

5. “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrası üzrə:

kafedra müdiri - 1.0 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 1 yer;
müəllim - 1.0 ştat - 1 yer.

6. “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət fənləri” kafedrası üzrə:

baş müəllim - 1.0 ştat - 2 yer,
- 0.5 ştat - 1 yer;
müəllim - 1.0 ştat - 1 yer.

7. “Azərbaycan dili və ədəbiyyat” kafedrası üzrə:

dosent - 0.5 ştat - 2 yer.

8. “Xarici dillər və tərcümə” kafedrası üzrə:

kafedra müdiri - 1.0 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 2 yer;
müəllim - 1.0 ştat - 1 yer.

9. “Maliyyə idarəetməsi və audit” kafedrası üzrə:

dosent - 0.5 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 1 yer.

10. “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrası üzrə:

kafedra müdiri - 1.0 ştat - 1 yer;
dosent - 1.0 ştat - 2 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 2 yer.

11. “Texnologiya və texniki fənlər” kafedrası üzrə:

kafedra müdiri - 1.0 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 2 yer;
müəllim - 1.0 ştat - 1 yer.

12. “Bəyartlıq və aqrar fənlər” kafedrası üzrə:

dosent - 1.0 ştat - 1 yer,
- 0.5 ştat - 1 yer;
baş müəllim - 1.0 ştat - 1 yer;
müəllim - 1.0 ştat - 1 yer.

Qeyd: Ərizələrin qəbulu bu elan dərc edildikdən sonra 1 (bir) ay müddətindədir. Əsasnaməyə uyğun olaraq sənədlər (kadrların şəxsi qeydiyyat vəzifəsi, tərcüməyi-hal, ali təhsil, elmi dərəcə və elmi ad haqqında sənədlərin surəti, dərc olunmuş elmi əsərlərin, kəşf və ixtiraların təsdiq edilmiş siyahısı) rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvana təqdim edilməlidir.

Ünvan: Lənkəran şəhəri, H.Aslanov xiyabanı-50.

www.lsu.edu.az,

E-mail: office@lsu.edu.az

Telefon: (02525) 5-25-88 (daxili-105)

REKTORLUQ

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor
Sarvan İbrahimov 538-21-55

Mühasibatlıq 539-67-74

Reklam və elanlar 539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı Şərifzadə filialı
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944
S.W.I.F.T.: IBAAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 IBAAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 4004 Sifariş 1638

Məsul nəvbətçi: O.Mustafayev

Tərtər rayon Cəmilli kənd tam orta məktəbi 2019-cu ildə bitirmiş Həsərov Qədir Yolçu oğluna verilmiş C-301994 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə Mirzəyev Elvin Kərəm oğluna verilmiş A-121524 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göygöl rayon Çaykənd kənd tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitirmiş Vəliyev Kəmaləddin Azad oğluna verilmiş AZE-782 nömrəli attestat əvəzi arayıt itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Goranboy rayon Borsunlu kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2017-ci ildə bitirmiş Əsədov İlkin Qabil oğluna verilmiş C-106914 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 248 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Məmmədova Alsu Ateş qızına verilmiş E-339679 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası tərəfindən 2012-ci ildə Mövsümov Təbriz Yaşar oğluna verilmiş B-240262 nömrəli bakalavr diplomuna əlavə qiymət cədvəli itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 219 nömrəli evdə məktəbi 1997-ci ildə bitirmiş Əzizova Esmiraldə Zahir qızına verilmiş A-170647 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbi 2016-cı ildə bitirmiş Mirzəzadə Muradxan Kərim oğluna verilmiş A-545505 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər 4 nömrəli Humanitar Təmayüllü məktəb-liseyi 1990-cı ildə bitirmiş Babayev İlqar Şükür oğluna verilmiş 111110 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı İnşaat Texnikumu tərəfindən 1993-cü ildə Bağirov İnanət Hidayət oğluna verilmiş PT-I-126391 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 112 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Quliyeva Bircəxanım Elçin qızına verilmiş B-372873 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad rayon Güdəcülhür kənd tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Kərimli Nadir Lazım oğluna verilmiş A-379216 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad rayon Yuxarı Axtaçı kənd tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitirmiş Əhmədov Elman Gülağa oğluna verilmiş A-819 nömrəli arayıt itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Kərimov Tural İmran oğluna verilmiş B-475072 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 171 nömrəli tam orta məktəbi 2006-cı ildə bitirmiş Rəfiyev Fərid Elman oğluna verilmiş B-286176 nömrəli orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara rayon Suparıbağ kənd tam orta məktəbi 1997-ci ildə bitirmiş Ağayev Mərəm Mirhəşim oğluna verilmiş A-191077 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Oğuz rayon Qumlaq kənd tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Haşimov Ruslan Vahid oğluna verilmiş E-622487 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Türkiyə Döyənət Vəqfi Bakı Türk Liseyini 2016-cı ildə bitirmiş Mürşüdü Vüsal Elçin oğluna verilmiş A-585873 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göyçay şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 1999-cu ildə bitirmiş Həmidova (Həsənova) Xəyalə Çingiz qızına verilmiş A-315507 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Etibarsız sayılır

Bakı şəhər 232 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2021-ci ildə bitirmiş Məmmədov Cavidan Ramik oğluna verilmiş C-352315 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göyçay rayon İncə kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2008-ci ildə bitirmiş Nəsirova Rəsmiyə Novruz qızına verilmiş A-684053 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 201 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2015-ci ildə bitirmiş Hacıyeva Aytac Məhəmməd qızına verilmiş A-504978 nömrəli şahadətnamə və 2017-ci ildə verilmiş A-007999 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şabran Peşə Məktəbi tərəfindən 1990-cı ildə Əşrəfov Hacımurad Əmirqulu oğluna verilmiş B-495706 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Milli Aviasiya Akademiyası tərəfindən 2012-ci ildə Məmmədov Məmməd Yaşar oğluna verilmiş BB-I-020179 nömrəli fərqlənmə bakalavr diplomuna əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2009-cu ildə bitirmiş İbrahimova Aygül Fikrət qızına verilmiş A-787579 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Yevlax şəhər 9 nömrəli tam orta məktəbi 1981-ci ildə bitirmiş Vəliyev Ələddin Vəli oğluna verilmiş A-017615 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Verdiyev Ayxan Əbülfət oğluna verilmiş C-034887 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

6 nömrəli Bakı Peşə Liseyi tərəfindən 2016-cı ildə Nəsirov Fəxrəddin Mail oğluna verilmiş A-087086 nömrəli diplom və 492143 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə Texniki Kolleci tərəfindən 2005-ci ildə Əliyev Eşqin Əlizadə oğluna verilmiş BB-II-066695 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

V.İ.Lenin adına Azərbaycan Pedaqoji İnstitutu tərəfindən 1989-cu ildə Mursalova Brilyand Arif qızına verilmiş PB-015198 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 267 nömrəli məktəb-liseyi 1998-ci ildə bitirmiş Məcidov Xəqan Cavanşir oğluna verilmiş A-119918 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Təzə Alvardı kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Muxtarov Məşkur Ehtiram oğluna verilmiş E-302849 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 138 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Məmmədov Elnur Xəlil oğluna verilmiş E-141358 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şabran rayon Dağbilic kənd tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Mustafayev Elmin Adiləmnə oğluna verilmiş A-726623 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Türkoba kənd tam orta məktəbi 2001-ci ildə bitirmiş Əsədov Coşqun Qiyas oğluna verilmiş A-555343 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 1999-cu ildə Şirinova Arzu Cavanşir qızına verilmiş A-051161 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı şəhər R.Əlihasənov adına 1 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Hümbətova Günel Tahir qızına verilmiş A-507977 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəmkir rayon C.Rüstəmov adına şəhər tam orta məktəbi 1993-cü ildə bitirmiş Zalova Əntiqə Fətixan qızına verilmiş A-253930 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qazax şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbi 2000-ci ildə bitirmiş Bağirov Ramil Aydın oğluna verilmiş A-410379 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəmkir rayon C.Rüstəmov adına şəhər tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Əkbərova Rita Camal qızına verilmiş B-074278 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci tərəfindən 2009-cu ildə İsgəndərov Edil Alı oğluna verilmiş BB-II-096177 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2020-ci ildə bitirmiş Əlizadə Vüqar Məqatıl oğluna verilmiş C-376150 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Rəhbər və Nəqliyyat Kolleci tərəfindən 2005-ci ildə Mahmudova (Məmmədova) Nisə İbrahim qızına verilmiş BB-II-018336 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu tərəfindən 1991-ci ildə Quliyeva Ədibə İsa qızına verilmiş YB-I-113805 nömrəli diplom və 1992-ci ildə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Tibb İnstitutu tərəfindən 2007-ci ildə Kərimova Xəyalə Nadir qızına verilmiş B-081838 nömrəli diplom və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutu tərəfindən 2004-cü ildə Əbilova Afət Mehman qızına verilmiş AB-I-085096 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 46 nömrəli tam orta məktəbi 2021-ci ildə bitirmiş Məhərrəm Nəriman Məhərrəm Muhsin oğluna verilmiş E-365193 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Dığah kənd tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Miriyev Elvin Miroğlan oğluna verilmiş A-168749 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 136 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2019-cu ildə bitirmiş Babayev Rauf Asef oğluna verilmiş C-252476 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Sarvan İbrahimov ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecin direktoru, dosent İsrayıl İsgəndərova qardaşı

AKİF İSA OĞLU HƏSƏNOVUN

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Dövlət Universiteti dünya reytinglərində

**BDU 99 ölkədən olan
1600 ali təhsil müəssisəsi
arasında yer alıb**

Sentyabrın 2-də Böyük Britaniyanın ali təhsil sahəsində ixtisaslaşmış "Times Higher Education" nəşrinin 2022-ci il üzrə dünya reytingi açıqlanıb. Çox sevindirici haldır ki, tarixində ilk dəfə olaraq Bakı Dövlət Universiteti (BDU) 99 ölkədən olan 1600 ali təhsil müəssisəsi arasında yer alıb. Qlobal reytingə isə Böyük Britaniyanın Oksford Universiteti liderlik edir. Bundan başqa BDU Harvard Universitetinin başçılıq etdiyi "Universitetin üç missiyası" dünya reytinginə də daxil olub.

Xaricdə oxumaq üçün ali təhsil müəssisəsini necə seçmək olar?

Dünya universitetlərinin reytingləri xaricdə qəbul olmaq üçün ali məktəb seçimində ideal olmasa da, vacib alətlərdən biridir. Reyting agentlikləri hər il universitetlərin fəaliyyətinin göstəricisi kimi 5-10 amil müəyyən edirlər. Daha sonra universitetlərin fəaliyyət keyfiyyətini əks etdirən balların təyin edilməsi üçün informasiya toplanılır, hər bir amilə uyğun çəki müəyyən edilir. Universitetə verilən bal nə qədər 100-ə yaxındırsa, o qədər həmin ali məktəbin yeri reyting cədvəllərində yüksəkdir.

Reytinglərdən istifadə etmək köməyinizə gələr

Müxtəlif reytinglər tərəfindən universitetlərin ayrı-ayrı fəaliyyət göstəriciləri önə çəkilir. Xüsusi olaraq universitetin nüfuzu barədə digər ali təhsil müəssisələrinin işçiləri, işəgötürənlər, həmin ali məktəbin tələbələri arasında sorğu aparılır, ali məktəbi bitirdikdən sonra məzunların 6 ay ərzində işə düzəlmə göstəriciləri, məzunların işlədikləri müəssisələrdə aldıkları maaşın məbləği, məzunlar və müəllimlər arasında Nobel mükafatçıların sayı, universitetin tələbə və məzunları arasında əcnəbilərin nisbəti nəzərə alınır. Bütün nüfuzlu reytinglərdə bu meyarlar eynidir. Onlar ən çox universitetlərin tədqiqat fəaliyyətlərinin keyfiyyətinə və nəşr olunan elmi işlərin indeksinə diqqət yetirirlər. Bir sıra məşhur reytinglər universitetlərin tədqiqat fəaliyyəti göstəricilərinə 60% önəm verirsə, ABŞ-in "U.S. News and World report" reytingi ali məktəblərin əsas göstəricisi olaraq tədqiqat fəaliyyətinə 95% diqqət yetirir. Dünya universitetləri reytingləri arasında 4 ən məşhurları bunlardır: Böyük Britaniyanın "QS University Rankings" və "The World University Rankings" (Times Higher Education), ABŞ-in "U.S. News and World report" və Çinin Şanxay (Academic Ranking of World Universities) reytingləri.

Dünyanın bir çox analitik baxışlı və beynəlxalq təhsil sistemini dərinləndirən şəxsləri hər il universitetlərin reytinglərinin müəyyən olunması üzrə gərgin iş aparırlar. Universitetlər isə bu reytinglərdə yüksək yerlər tutmaq üçün böyük vəsait investisiya edirlər. Buna görə də xarici ölkələrdə oxumaq üçün universitet seçərkən ali məktəb reytinglərini görməməzlikdən gəlmək arzuolunan deyil. Əlbəttə, reytinglərdə yer almayan dünyanın bir çox universitetləri var ki, orada yüksək keyfiyyətli təhsil almaq mümkündür. Reyting cədvəlinin yüksək pillələrində duran ali məktəblərdə oxumaq həm daha çətin,

həm də daha bahadır. Lakin ali təhsilə sərf edilən böyük əmək, vaxt və məbləğ mütləq gələcəkdə yüksək nailiyyətlərlə nəticələnir.

Reytingləri praktikada necə tətbiq etmək olar?

1. Reyting universitetlərdə təhsilin qiyməti və ağırlığı üzrə dəqiq indikatordur. Universitetin yeri reytinglərdə nə qədər yüksəkdirsə, həmin ali məktəbə qəbul olmaq və təhsil almaq da o qədər çətin, təhsil haqqı isə bahadır.

2. Yüksək məqsədlərin qoyulmasında reytinglər əla köməkçiniz ola bilər. Əgər sizin dünyanın ən yaxşı ali məktəblərində oxumaq kimi ambisyalı arzunuz varsa reytinglər bu məqsədin daha da konkretləşməsinə yardım edəcək. Məqsəd uzunmüddətli olmalıdır, xüsusilə siz bakalavr proqramı üzrə qəbul olmaq istəyirsinizsə.

3. Reytinglər sizi maraqlandıran ixtisaslar üzrə universitetlər tapmağa kömək edir. Əgər siz hansı peşəni öyrənməyinizi dəqiqləşdirmisinizsə, beynəlxalq universitetlərin ixtisaslar üzrə reytingləri əla köməkçiniz ola bilər. Bəzi hallarda universitetlərin ümumi reytinglərində son sıralarda yer alan və yaxud reytinglərə ümumiyyətə, düşməyən ali məktəblər ixtisaslar üzrə reytinglərin ən yüksək pillələrinə layiq görülür. Məsələn, Hollandiyanın Delft Texnologiya Universitetini göstərmək olar. Bu ali məktəb ümumi beynəlxalq universitetlərin reytingində sonuncu yerlərdə qərarlaşsa da, ixtisaslar üzrə reytinglərdə MIT-dən (Massachusetts Texnologiya İnstitutu) sonra ikinci pilləyə sahiblik edir. Bir çox nəhəng reytinglər ixtisaslar üzrə də reyting cədvəlləri hazırlayır. MBI, menecment və maliyyə proqramları üzrə ixtisaslaşmış universitet axtaranların "The World University Rankings"-in ixtisaslar üzrə reytinginə nəzər salmaları məqsədəuyğundur.

4. Reytinglər bu və ya digər ölkələrin universitetlərinin müqayisəsi, onların ara-

sında tez bir zamanda daha güclüsünü seçməkdə yardım edir. Hansı ölkədə oxuyacağınızı müəyyənləmişinizsə, həmin ölkənin universitetlərinin reytinginə nəzər salmağınız məsləhətdir. Böyük Britaniya universitetlərini qiymətləndirən reytinglər "The Guardian" və "The Complete University Guide", ABŞ universitetlərini - "U.S. News and World Report", Kanada universitetlərini - "MAKLEAN's" reytingləridir. Həmçinin Böyük Britaniyanın "QS University Rankings" və "The World University Rankings" (Times Higher Education), ABŞ-in "U.S. News and World report" və Çinin Şanxay ("Academic Ranking of World Universities") müxtəlif regionların və ölkələrin universitetləri üzrə ayrıca cədvəllər tərtib edirlər. Odu ki, siz maraqlandıran digər ölkələrin universitetləri haqqında adı çəkilən reytinglərdən məlumat toplaya bilərsiniz.

Dünya universitetlərində oxumaq istəyən gənc axtarıqlarını universitetlərin reytinglərindən başlamaq lazımdır. Peşə və ixtisaslar üzrə reyting universitetin ixtisaslaşması haqqında məlumat verir. Regionlar və ölkələr üzrə reyting bu və ya digər ölkədə sizi maraqlandıran universitet haqqında ətraflı məlumat əks etdirir. Gənclər hansı ölkənin hansı universitetində və hansı ixtisas üzrə oxuyacağını dəqiqləşdirdikdən sonra onu maraqlandıran suallarla həmin universitetin özünə müraciət etməli, aydın olmayan məqamlara aydınlıq gətirməlidir ki, sonradan heç bir xoşagəlməz hallarla qarşılaşmasın. Son illərin ən nüfuzlu reytinglərində ABŞ və Böyük Britaniya universitetləri liderlik etməkdədir.

Beynəlxalq universitetlərdə təhsil üzrə geniş məlumat əldə etmək istəyənlər "Education Index" portalına müraciət edə bilərlər.

Bütün gənclərə uğurlu təhsil və əla karyera arzu edirik.

Lamiyə ƏLİMƏRDANOVA